

Vincent van Ginneke: van mechanische naar menselijke identiteiten

Piet Augustijn

In september 2009 vond aan de Oostvaardersdijk in Almere Pampus de onthulling plaats van een beeld van Vincent van Ginneke. De *Zuiderzeeparel* is een monument voor schipbreukelingen, waarin het menselijk leed bij een schipbreuk vertaald werd in een parel. Het monument staat precies op de plek waar rond 1500 een vrachtschip is vergaan. Er liggen honderden van die wrakken in Flevoland, dat in vroeger tijden de vaak onrustige Zuiderzee was. Een aantal van die wrakken wordt gemarkeerd met een kunstwerk.

Vincent van Ginneke,
Zuiderzeeparel, 2009;
staal, loodkristal;
h. 1300 cm, Ø parel
100 cm.

Foto Vincent van Ginneke

“De schepen, soms niet meer dan enkele planken, tonen aan dat er zich op die plek een tragedie heeft voltrokken die zonder twijfel verstrekkende gevolgen heeft gehad voor de direct betrokkenen, niet zelden liet men daar ter plekke het leven. Het is dan ook niet alleen de herinnering aan de scheepswrakken die ik wilde markeren, maar zeker ook het menselijk leed dat er met deze schipbreuken gepaard is gegaan”, zegt Vincent van Ginneke over het beeld. “Al deze opofferingen hebben de basis gelegd voor ons bestaan in dit land. Hoe groot of klein het schip ook was, uiteindelijk hebben de inspanningen van onze voorouders op onder andere de handelsroute van Amsterdam naar het noorden, Nederland de voorspoed gebracht die het nu heeft. Metaforisch gezien zoals het gereedschap dat van vader op zoon en de sieraden die van moeder op dochter overgaan, hebben zij voor ons de basis gelegd van waaruit er weer verder geleefd kan worden. Deze mannen, vrouwen en kinderen zijn voor mij de parels van onze polder. Verborgen onder het oppervlak van de polder leven zij voort in ons gemeenschappelijk bewustzijn.”

De *Zuiderzeeparel* bestaat uit een 13 meter hoge, gebogen mast met een barokke parel er een eindje op geschoven. De *Zuiderzeeparel* was niet de eerste grote opdracht die Vincent van Ginneke uitvoerde. In 2007 realiseerde hij een onderdeel van het project *Nieuw verleden* in het Knarbos bij Zeewolde. In een open stuk van dat bos zijn de contouren van een Fokker G1 uitgegraven en weer gevuld met wit schelpengruis. Het beeld verwijst naar het waargebeurde verhaal van de ontsnapping van een Fokker G1 in mei 1941 onder de ogen van de Duitse bezetter. Het toestel, in de lucht voor een tweede proefvlucht, wist door enkele gevaarlijke manoeuvres de begeleidende Fokker met Duitse bemanningsleden van zich af te schudden en te ontsnappen naar Engeland. “Het beeld symboliseert dat het allemaal anders had kunnen lopen. De Fokker had daadwerkelijk in de Zuiderzee kunnen storten, niet ver van de plek waar nu het Knarbos is”, zegt Vincent van Ginneke. “Dit monument is de afdruk van wat had kunnen zijn, een imaginaire vondst. De Fokker G1 mag, omdat er van die toestellen niets meer over is, een ware jongensdroom genoemd worden. Het verhaal van de ontsnapping voegt er een extra dimensie aan toe.”

Het beeld van de Fokker in het Knarbos is het rechtstreekse gevolg van een werkperiode van twee maanden in het Project Gastateliers van Grafisch Atelier Daglicht en Kunstenaarswerkplaats Beeldenstorm in Eindhoven waar kunstenaars op uitnodiging gebruik kunnen maken van de uitgebreide faciliteiten voor het maken van grafiek en het gieten van aluminium of brons. Vincent van Ginneke werkte er in 2006 met aluminium en maakte er zeefdrukken. De Fokker was steeds zijn uitgangspunt. Als jongen maakte hij al een houten model van dit

vliegtuig; het werd enkele jaren geleden door zijn zoon teruggevonden in een doos met oud speelgoed. De *Jongensdroom* werd in Beeldenstorm omgezet in realiteit. Werkend aan de voorbereidingen voor het gastatelier stuitte Van Ginneke op een zeventig jaar oud boekje *Kunstvlucht* over de Fokker waarin stills uit jaarnaalbeelden zijn opgenomen. Als je de pagina's van dit kleine boekje snel door je handen laat gaan, krijg je een filmpje te zien van de vlucht van het toestel. Hij goot aluminium in mallen, polijste de resultaten tot ze

Vincent van Ginneke, *Nieuw verleden*: Fokker G1 in het Knarbos, 2007; aarde, schelpengruis; ± 1800 x 1200 cm. Foto Vincent van Ginneke

Vincent van Ginneke, *Body Shape XI*, 2004; gegoten loodkristal, ovensvormtechniek, gepolijst; l. 60 cm, b. 20 cm. Foto Ron Zijlstra

Vincent van Ginneke,
Body Shape XII, 2006;
gegoten loodkristal,
ovenvormtechniek, ge-
polijst; ± 60 x 60 cm,
d. 22 cm. Foto Ron Zijlstra

Vincent van Ginneke,
Body Shape XII, voor-
en achterkant gepo-
lijst.; gegoten loodkris-
tal, ovenvormtechniek.
Foto Ron Zijlstra

“Herinneringen aan lichaamsdelen zijn het: botten, de onderrug, een tors, de overgang van taille naar benen.”

Vincent van Ginneke, *Body Shape IX*, 2004; gegoten loodkristal, ovensvormtechniek, gepolijst; l. 42 cm, h. 18 cm. Foto Ron Zijlstra

Vincent van Ginneke, *Body Shape VIII*, 2004; gegoten loodkristal, ovensvormtechniek, gepolijst; l. 38 cm, h. 23 cm. Foto Ron Zijlstra

dezelfde glans kregen als op het moment van gieten en maakte er een installatie van. De bewegingen van het vliegtuig komen terug in de aluminium afgietsels.

Met de aluminium vliegtuigen dekte hij delen van een doek af om daar vervolgens met gesmolten was over te schilderen. Zo ontstond een wandkleed met een cirkelvormig patroon van vliegtuigjes. Ook maakte hij een *DHZ Jongensdroom* in bouwplaatvorm die hij als zeefdruk realiseerde.

De sculpturen van Vincent van Ginneke (Rotterdam, 1956) waren na zijn studie aan de Glasafdeling van de Rietveld Academie in Amsterdam (1979-1984) gebaseerd op zijn voorliefde voor mechanische onderdelen van machines en het overbrengen van beweging. Tandwielen, raderwerken, koppelstukken en andere mechanieken werden vertaald in glas als een ode aan de esthetiek van het mechanisme, de verbeelding van mechanische identiteiten. Persoonlijke interpretaties van die technische onderdelen werden vormgegeven in gestolde massieve objecten waarin loodglas werd gecombineerd met metaal. Deze mechanische modellen vormden echter niet de enige uitingwijze van de kunstenaar, die de verworvenheden van zijn opleidingen (Vakschool Schoonhoven, Meester Goud- en Zilversmid 1972-1977 en Riet-

veld Academie) toepaste in zijn objecten. De kruisvorm en andere aan religie gerelateerde vormen namen een ander deel van zijn werk in beslag. Vormen die soms in glas maar ook wel in metaal werden uitgevoerd. Hoewel Van Ginneke sindsdien andere thema's niet uit de weg ging, blijven ornamentele vormen zijn oeuvre bepalen. Ze worden gegroepeerd in stillevens of als uitvergroting als zelfstandige sculptuur gepresenteerd. Formaat en stiling deden de werken balanceren op de grens van het herkenbare en het intuïtieve. Door de kopse kant van objecten door te zagen, ontstonden geabstraheerde torso's en andere onderdelen van het menselijk lichaam. Een verschuiving naar het verbeelden van de menselijke identiteit: de *body shapes*. Herinneringen aan lichaamsdelen zijn het: botten, de onderrug, een tors, de overgang van taille naar benen. De matte delen vormen de huid die ribbelig is gemaakt door een print van touw, de binnenruimte kun je van bovenaf verkennen omdat het glas hier transparant is. "Er is geen duidelijk overgangsmoment aan te wijzen", zegt Van Ginneke. "De *body shapes* komen bijna natuurlijk uit de mechanische onderdelen voort. Het is een geleidelijk proces dat zich vooral in mijn hoofd afspeelt. Je kunt hooguit zeggen dat de *body shapes* wat zachtere en rondere vormen zijn."

Vincent van Ginneke, *Penning MeetMe* voor de Vereniging voor Penningkunst, 2007; oplage 45; gegoten loodkristal, cire perdue ovensvormtechniek, gepolijst; afmeting ± 8 cm. Foto Vincent van Ginneke

Vincent van Ginneke, *Fokker G1*, 2006; aluminium; ± 40 cm. Foto Maarten van Loosbroek

Naast de unica heeft Vincent van Ginneke regelmatig multiples gemaakt, kleine series die voor kleine prijzen werden verkocht. In zijn eigen stand op de Glaskunstbeurs in Leerdam presenteerde hij van 1995 tot 2006 de 'Ginnekusjes'. Maar ook een glazen penning voor de VPK, de Vereniging voor Penningkunst (2007, oplage 45), een object voor de opening van het nieuwe theater in Almere (2007, oplage 28), enkele jaren de *Horecava Award* voor Amsterdam Rai en ook een helaas niet uitgevoerd ontwerp voor het TT Monument in Assen (2000). Vincent van Ginneke werkt momenteel aan een multiple in een oplage van ruim 400 voor het CWI Amsterdam, het Centrum Wiskunde & Informatica. Deze multiple wordt uitgereikt ter gelegenheid van de opening van een nieuwe vleugel aan het instituut. Het wordt een glazen penning met eentjes en nulletjes, de computertaal. "Ik zal altijd wel met glas blijven werken, maar niet alleen. De giettechniek heeft mijn voorkeur, maar dat kan ook met staal of aluminium. Het experiment trekt me altijd."

Dit jaar zit Vincent van Ginneke 30 jaar 'in het glas'. Hij begon in 1980 op de Glasafdeling van de Rietveld Academie en werkte daar na zijn afstuderen in totaal 18 jaar als werkplaatsassistent (1986-2000) en docent (2000-2004) en heeft al die jaren ook gewerkt aan een consistent en overtuigend oeuvre. Daarnaast blijft motorrijden ook zijn passie en het restaureren van klassieke motoren (op dit moment een Engelse Vincent motor uit 1951) vormt als het ware een inspiratiebron uit de eerste hand. Sinds ruim twee jaar geeft hij twee dagen per week keramiekles op een VSO-school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen. ●

www.vincentvanginneke.com en www.wetblast.nl, een uitvloeisel van de tweede passie.

Vincent van Ginneke, *Jongensdroom*, 2006; aluminium; ± 30 x 25 cm. Foto Maarten van Loosbroek

Vincent van Ginneke, *G1 Vortex*, 2006; was op doek; ± 350 x 500 cm. Foto Vincent van Ginneke